

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

การใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดีของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี

Technology Utilization for Good Pineapple Production by
Farmers in Ratchaburi Province

นภลัย เสมอใจ (Napalai Samerjai)¹ สุนันท์ สีสังข์ (Sunan Seesang)²

พลสรานู สราญรมย์ (Ponsaran Saranrom)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) การผลิตและการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดี 3) ความรู้พื้นฐานในการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีเหมาะสม 4) การปฏิบัติของเกษตรกรตามระบบเกษตรที่ดีเหมาะสม 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะความต้องการในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดี ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด จังหวัดราชบุรีที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีเหมาะสม และเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป จำนวน 300 และ 985 คน โดยสุ่มตัวอย่างกลุ่มละจำนวน 75 คน จัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการเปรียบเทียบโดยใช้ t-test ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.68 และ 50.01 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.21 คน และ 4.23 คน มีอาชีพหลักทำไร่สับปะรด พื้นที่ผลิตสับปะรดเฉลี่ย 31.33 และ 31.31 ไร่ รายได้ของครัวเรือนรวมทั้งหมดเฉลี่ย 335,000 และ 234,034.67 บาทต่อปี ต้นทุนการผลิตสับปะรดต่อไร่เฉลี่ย 25,929.76 และ 25,324.28 บาท ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 5,826.67 และ 4,520 กิโลกรัม 2) การผลิตสับปะรด เกษตรกรทั้งหมดปลูกสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย การผลิตมีลักษณะใกล้เคียงกันเกือบทุกด้าน เกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรด มีประเด็นที่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติ ได้แก่ การวิเคราะห์ดินก่อนปลูก การัดขนาดหน่อหรือจุกให้สม่ำเสมอ การให้น้ำสับปะรด และการพินใบทิ้งเพื่อให้แตกหน่อใหม่เร็วขึ้น 3) เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีเหมาะสม มีความรู้พื้นฐานในการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีเหมาะสมมากกว่าเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไปทุกประเด็น 4) เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีเหมาะสมส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีเหมาะสม โดยปฏิบัติเป็นประจำและปฏิบัติเป็นบางครั้ง ส่วนเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไปมีทั้งปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และไม่ปฏิบัติ 5) เกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีปัญหาในเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของดิน ฝนแล้ง/ฝนทิ้งช่วง ความเพียงพอของแหล่งน้ำ การปลอดโรคของพันธุ์ ความรู้วิธีการผลิตตามระบบคุณภาพ GAP และการระบาดของโรคเหี่ยว ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะให้นำกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการดำเนินงาน มีการส่งเสริมการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีเหมาะสมและมีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรด ทั้งสับปะรดโรงงาน สับปะรดผลสด และสับปะรดสายพันธุ์อื่นๆ อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การใช้เทคโนโลยี การผลิตสับปะรด เกษตรกรที่ดีเหมาะสม จังหวัดราชบุรี

1 นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช nsamerjai@hotmail.com

2 รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sunan.see@stou.ac.th

3 อาจารย์ ดร. ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช oh1981@gmail.com

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this study were to study 1) social and economic states of pineapple farmers, 2) the situations of pineapple production and technology utilization for good quality pineapple production, 3) the basic knowledge of pineapple production adhering to good agricultural practice (GAP), 4) the practice adhering to good agricultural practice, and 5) problems and suggestions on the needs for the extension on technology utilization for good quality pineapple production. The population in this study was 300 farmers in Ratchaburi Province who produced pineapples adhering to GAP and 985 general pineapple farmers. The samples consisted of two groups of pineapple farmers, group 1 was 75 pineapple farmers who produced pineapples adhering to GAP, and group 2 was 75 general pineapple farmers. The data were collected by interviewing the farmers. The statistical methodology was used to analyze the data by computerized programs including frequency, percentage, mean, standard deviation, minimum value, maximum value, and t-test. The findings of this study were as follows: 1) most of the interviewed farmers in group 1 and group 2 were male, with average age at 46.68 years and 50.01 years respectively. Most of them were educated at primary level. The average numbers of household members of the farmers in group 1 and group 2 were 4.21 persons and 4.23 persons respectively. The main occupation was a pineapple farmer. The average of pineapple cultivating areas of the farmers in group 1 and group 2 were 31.33 rai (1 rai = 1,600 square meters) and 31.31 rai respectively. The average of the total household incomes of the farmers in group 1 and group 2 were 335,000 Baht/year and 234,034.67 Baht/year respectively. The average costs of pineapple production of the farmers in group 1 and group 2 were 25,929.76 Baht/rai and 25,324.28 Baht/rai respectively. The average produces of the farmers in group 1 and group 2 were 5,826.67 kg./rai and 4,520 kg./rai respectively. 2) All of the farmers had Pattavia variety for cultivation. The practice in pineapple production of the farmers in group 1 was similar to the practice of the farmers in group 2 in almost every aspects. The farmers in both groups utilized the technology for good quality pineapple production except some aspects which most of them did not practice, these were soil analyzing before cultivating, sorting out fresh pineapples by size, pineapple watering, and cutting pineapple leaves in order to make them bred earlier. 3) The farmers in group 1 had more basic knowledge of pineapple production adhering to GAP than the farmers in group 2 in all aspects. 4) Most of the farmers in group 1 regularly or occasionally practiced adhering to GAP, while the farmers in group 2 practiced adhering to GAP regularly, occasionally, or had never practiced. Furthermore, 5) the farmers in both groups had problems on the soil fertility, the delay of the rain, the sufficiency of water sources, being free from diseases of pineapple varieties, the process of pineapple production adhering to GAP, and the spread of wilt. The farmers suggested that group procedure should be utilized in the operations of the group, there should have the extension on pineapple production adhering to GAP, and there should have the application of technology to pineapple production, either industrial pineapples, fresh pineapples, or pineapples in various varieties continuously.

Keywords: Technology utilization, Pineapple production, Good agricultural practice, Ratchaburi Province

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

สับปะรดเป็นพืชตามยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรที่มีความสำคัญ ในแต่ละปีผลผลิตสับปะรดของโลกมีประมาณ 19-20 ล้านตัน โดยมีไทยเป็นประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ ประมาณร้อยละ 12.00 รองลงมา ได้แก่ บราซิล คอสตาริกา ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกสับปะรดกระป๋องเป็นอันดับหนึ่งของโลก สร้างรายได้ให้ประเทศประมาณปีละ 23,000 – 25,000 ล้านบาท มีส่วนแบ่งการตลาดประมาณร้อยละ 50 ซึ่งตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และตะวันออกกลาง (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556) สำหรับประเทศไทย มีพื้นที่ปลูกสับปะรดประมาณ 5.84 แสนไร่ ปริมาณผลผลิต 2.2 ล้านตัน (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2557) มีเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดประมาณ 38,000 ครัวเรือน กระจายอยู่ในพื้นที่ 21 จังหวัด (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2554) แหล่งเพาะปลูกสำคัญอยู่ที่ภาคตะวันตกและตะวันออกของประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งผลิตสับปะรดได้มากถึงร้อยละ 37 ของปริมาณผลผลิตทั้งประเทศ รองลงมาได้แก่ ระยอง ชลบุรี เพชรบุรี และราชบุรี ส่วนหนึ่งเพราะพื้นที่เหล่านี้ใกล้โรงงานแปรรูปสับปะรดกระป๋อง

จังหวัดราชบุรีเป็นแหล่งผลิตสับปะรดที่มีชื่อเสียงมานาน เนื่องจากสับปะรดมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวคือ เนื้อมีสีเหลืองสวย มีกลิ่นหอม รสชาติหวานฉ่ำ ไม่กัดลิ้น จึงเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคจำนวนมาก พันธุ์ที่เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่ พันธุ์ปัตตาเวีย โดยมีพื้นที่ปลูกรวมทั้งสิ้น 90,000 ไร่ กระจายอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปากท่อ อำเภอจอมบึง อำเภอสวนผึ้ง และอำเภอบ้านคา เนื่องจากมีลักษณะภูมิประเทศใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะอำเภอบ้านคา ซึ่งเป็นแหล่งผลิตสับปะรดที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดราชบุรี การผลิตสับปะรดของเกษตรกรมีทั้งการปลูกแบบพืชเชิงเดี่ยวและการปลูกแซมในสวนยางพารา โดยผลผลิตสับปะรด ร้อยละ 80 จะส่งเข้าโรงงานแปรรูปที่เหลือร้อยละ 20 ใช้สำหรับการบริโภคผลสด การผลิตสับปะรดเพื่อให้ได้คุณภาพดีของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี ยังประสบปัญหาหลายประการ ทั้งปัญหาด้านการผลิต ซึ่งถือเป็นต้นน้ำของอุตสาหกรรมสับปะรด การขาดความรู้ด้านการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม ขาดเทคโนโลยีในการจัดการระดับพื้นที่ เช่น การวางแผนการผลิต การปลูก การดูแลรักษา การใช้ปุ๋ย การบังคับการออกดอก และอื่น ๆ ทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ คุณภาพผลผลิตไม่ได้ตามมาตรฐานที่โรงงานต้องการ ผลผลิตมักออกกระจุกตัว สิ้นตลาด ราคาตกต่ำ ปัญหาความไม่เข้มแข็งของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ความไม่เป็นเอกภาพของสถาบันเกษตรกร ขาดการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ รวมทั้งปัญหาโรคเหี่ยวที่แพร่ระบาดไปในหลายพื้นที่ สร้างความเสียหายให้แก่เกษตรกรเป็นอย่างมาก จากข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาถึงการให้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดีของเกษตรกร รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตสับปะรด เพื่อใช้ในการวางแผนส่งเสริม และเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ในการผลิตสับปะรดต่อไป

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดีของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด จังหวัดราชบุรี
2. การผลิตและการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดีของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด จังหวัดราชบุรี
3. ความรู้พื้นฐานในการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด จังหวัดราชบุรี
4. การปฏิบัติของเกษตรกรตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด จังหวัดราชบุรี
5. ปัญหา ข้อเสนอแนะและความต้องการในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดีของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด จังหวัดราชบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

เป็นการเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมและเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป โดยมีการกำหนดตัวแปรต่างๆ ดังนี้

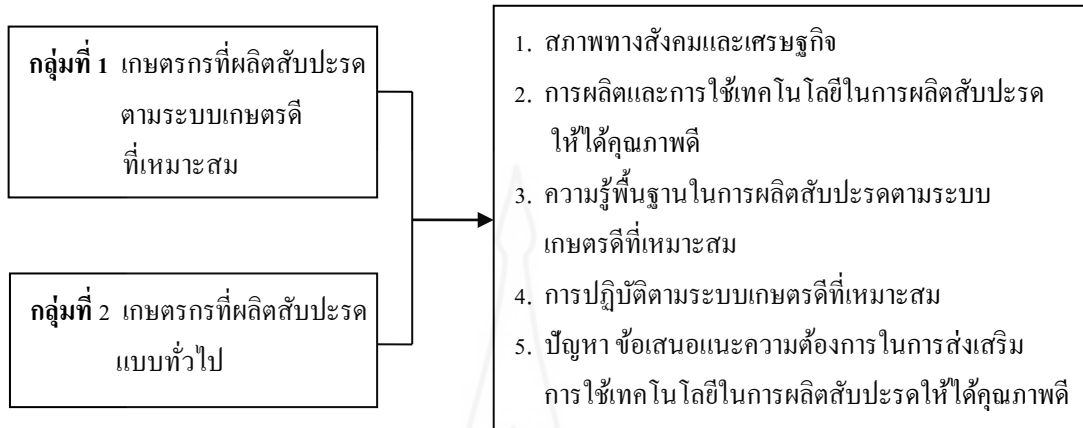
1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด
 - 1.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สถานภาพการเป็นผู้นำชุมชน การเป็นสมาชิกสถาบัน/กลุ่มเกษตรกร
 - 1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วย การประกอบอาชีพของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน พื้นที่ในการผลิตสับปะรด แรงงานในการผลิตสับปะรด ต้นทุนการผลิต ผลผลิตสับปะรด ประสิทธิภาพในการผลิตสับปะรด แหล่งเงินทุนในการผลิตสับปะรด
2. การผลิตและการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดของเกษตรกร ประกอบด้วย การเตรียมดิน การเตรียมพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
3. ความรู้พื้นฐานในการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร ประกอบด้วย น้ำ พื้นที่ปลูก วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษาและการขนส่ง สุนัขลักษณะส่วนบุคคล และการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ
4. การปฏิบัติของเกษตรกรตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ประกอบด้วย น้ำ พื้นที่ปลูก วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษาและการขนส่ง สุนัขลักษณะส่วนบุคคล และการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ
5. ปัญหา ข้อเสนอแนะ ความต้องการในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดีของเกษตรกร

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ตามแบบจำลองกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด อำเภอปากท่อ อำเภอบางแพ อำเภอสวนผึ้ง และอำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี รวมจำนวน 4 อำเภอ ที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ซึ่งได้รับใบรับรองแปลงเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) สับปะรด จำนวน 300 ราย และเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดแบบทั่วไปที่ไม่ได้ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม จำนวน 985 ราย ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในปีการผลิต 2557 การกำหนดขนาดของการสุ่มตัวอย่าง พิจารณาจากเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ใช้การกำหนดขนาดตัวอย่างตามวิธีการของ Taro Yamane ที่ความคลาดเคลื่อน 0.10 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 ราย และคัดเลือกเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป จำนวน 75 ราย เพื่อให้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสัดส่วนเกษตรกร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview questionnaire) การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย สถิติพรรณนา ใช้บรรยายลักษณะของข้อมูล เช่น ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของเกษตรกรโดยใช้ค่าสถิติ t-test เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) สภาพทางสังคม เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.68 ปี จบระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช. มากกว่าระดับอื่นๆ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.21 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชน โดยเป็นกรรมการหมู่บ้านมากกว่าตำแหน่งอื่นๆ และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสถาบัน/กลุ่มเกษตรกร โดยเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมากกว่าสมาชิกอื่นๆ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 52.01 ปี จบระดับประถมศึกษา มากกว่าระดับอื่นๆ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.23 คน ส่วนใหญ่ไม่เป็นผู้นำชุมชน ทั้งหมดเป็นสมาชิกสถาบัน/กลุ่มเกษตรกร โดยเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทุกคน

2) สภาพทางเศรษฐกิจ เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม มีอาชีพหลักคือทำไร่ รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง รายได้ในภาคการเกษตรของครัวเรือนเฉลี่ย 263,965.33 บาทต่อปี รายได้จากการผลิตสับปะรดเฉลี่ย 219,837.84 บาทต่อปี รายได้นอกภาคการเกษตรของครัวเรือนเฉลี่ย 93,296.83 บาทต่อปี รายได้ของครัวเรือนรวมทั้งหมดเฉลี่ย 335,500 บาทต่อปี พื้นที่ในการทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 41.37 ไร่ พื้นที่ในการผลิตสับปะรดทั้งหมดเฉลี่ย 31.33 ไร่ พื้นที่ในการผลิตสับปะรดของตนเองเฉลี่ย 20.17 ไร่ พื้นที่ในการผลิตสับปะรดแบบเช่าเฉลี่ย 23.41 ไร่ พื้นที่ในการผลิตสับปะรดแบบอื่นๆ เฉลี่ย 23.38 ไร่ แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.16 คน ต้นทุนการผลิตสับปะรดต่อไร่เฉลี่ย 25,929.76 บาท โดยมีค่าเตรียมดินเฉลี่ย 1,932.75 บาท ค่าพันธุ์เฉลี่ย 8,134.67 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยเคมี/สารเคมีป้องกันกำจัดโรค/แมลงเฉลี่ย 429.67 บาท ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืชเฉลี่ย 1,630.20 บาท ค่าสารเคมีบังคับการออกดอกเฉลี่ย 532.33 บาท ค่าแรงงานเฉลี่ย 8,497.53 บาท ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เฉลี่ย 1,122.92 บาท ผลผลิตสับปะรดต่อไร่เฉลี่ย 5,826.67 กิโลกรัม ประสิทธิภาพในการผลิตสับปะรดเฉลี่ย 15.81 ปี ส่วนใหญ่ใช้ทุนตนเองและกู้ยืมเงินในการผลิตสับปะรด โดยกู้ยืมเงินจาก ธ.ก.ส./สถาบันการเงิน

เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป มีอาชีพหลักคือทำไร่ รองลงมาคืออาชีพทำสวนและอาชีพรับจ้าง รายได้ในภาคการเกษตรของครัวเรือนเฉลี่ย 202,653.33 บาทต่อปี รายได้จากการผลิตสับปะรดเฉลี่ย 152,364.86 บาทต่อปี รายได้นอกภาคการเกษตรของครัวเรือนเฉลี่ย 61,990 บาทต่อปี รายได้ของครัวเรือนรวมทั้งหมดเฉลี่ย 234,034.67 บาทต่อปี พื้นที่ในการทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 40.35 ไร่ พื้นที่ในการผลิตสับปะรดทั้งหมดเฉลี่ย 31.31 ไร่ พื้นที่ในการผลิตสับปะรดของตนเองเฉลี่ย 21.74 ไร่ พื้นที่ในการผลิตสับปะรดแบบเช่าเฉลี่ย 24.43 ไร่ พื้นที่ในการผลิตสับปะรดแบบอื่นๆ เฉลี่ย 10.80 ไร่ แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.12 คน ต้นทุนการผลิตสับปะรดต่อไร่เฉลี่ย 25,324.28 บาท โดยมีค่าเตรียมดินเฉลี่ย 1,863.33 บาท ค่าพันธุ์เฉลี่ย 8,144 บาท ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยเคมี/สารเคมีเฉลี่ย 3,520.40 บาท ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรค/แมลงเฉลี่ย 365.88 บาท ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืชเฉลี่ย 1,610.73 บาท ค่าสารเคมีบังคับการออกดอกเฉลี่ย 518.13 บาท ค่าแรงงานเฉลี่ย 8,522.93 บาท ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เฉลี่ย 871.39 บาท ผลผลิตสับปะรดต่อไร่เฉลี่ย 4,520 กิโลกรัม ประสิทธิภาพในการผลิตสับปะรดเฉลี่ย 16.35 ปี ส่วนใหญ่ใช้ทุนตนเองและกู้ยืมเงินในการผลิตสับปะรด โดยกู้ยืมเงินจาก ธ.ก.ส./สถาบันการเงิน เมื่อเปรียบเทียบสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่ามีความแตกต่างกัน โดยเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยของรายได้จากการผลิตสับปะรด รายได้ของครัวเรือนรวมทั้งหมดในปี 2557 และผลผลิตสับปะรดเฉลี่ยต่อไร่ มากกว่าเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป

2. การผลิตและการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

1) สภาพการผลิต เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ด้านการปลูก สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบและที่ราบเชิงเขา ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย การเตรียมดินมีการไถและไถแปร พันธุ์สับปะรดที่ใช้ได้แก่พันธุ์ปัตตาเวีย ส่วนใหญ่ใช้ทั้งจุกและหน่อในการปลูก มีการคัดขนาดหน่อพันธุ์/จุกพันธุ์ก่อนปลูก มีการชุบ/ฉีดพ่นหน่อพันธุ์หรือจุกพันธุ์ด้วยสารเคมีป้องกันโรคเน่าก่อนปลูก สารเคมีที่นิยมใช้

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ได้แก่ อาสีเอท การปลูกส่วนใหญ่ปลูกเป็นพืชเดี่ยว ระบบการปลูกเป็นแบบแถว 2 คู การดูแลรักษา ส่วนใหญ่มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยเคมีที่ใช้ได้แก่ ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0 รองลงมาคือ 46-0-0, 15-15-15, 0-0-60 และ 15-5-20 วิธีการใส่ปุ๋ยมีทั้งการใส่ทางดินและพ่นทางใบ การให้น้ำโดยอาศัยน้ำฝน การกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่ใช้วิธีการตัดหรือถอนร่วมกับการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช ส่วนใหญ่ใช้ไดยูรอน อามิทริน และ โบรมาซิล เกษตรกรทั้งหมดมีการบังคับดอกโดยใช้สารเคมี ได้แก่ ถ่านแก๊ส (แคลเซียมคาร์ไบด์) และน้ำยาอีทีฟอน ช่วงระยะเวลาบังคับดอกส่วนใหญ่เลือกบังคับในช่วงเช้าและเย็น พบโรคเหี่ยวในแปลงสับปะรดทุกคน วิธีการป้องกันกำจัดโรค/แมลง ส่วนใหญ่ไม่มีการใช้สารเคมี แต่มีการป้องกันการตกค้างของสารในเครือโดยหลังบังคับดอกไม่ใส่ปุ๋ยในโตรเจน และไม่ทำลายจุกสับปะรด เกษตรกรทุกคนเข้าสู่ระบบการจัดการคุณภาพ (GAP) สับปะรดแล้ว การเก็บเกี่ยวสับปะรด เกษตรกรใช้วิธีการนับอายุ การดูผลเปลี่ยนสีและดูที่ตาย่อย ส่วนใหญ่เก็บเกี่ยวสับปะรดในช่วง 145-165 วัน อายุเฉลี่ย 157.11 วัน การผลิตสับปะรดส่วนใหญ่ผลิตสับปะรดโรงงาน และจำหน่ายผลผลิตผ่านแพ่งพ่อค้าคนกลาง บางรายมีการผลิตสับปะรดผลสด โดยจำหน่ายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลาง และส่วนใหญ่มีการคัดทิ้งผลที่ไม่สมบูรณ์ก่อนการจำหน่าย

เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป มีสภาพการผลิตใกล้เคียงกันกับเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมเกือบทุกด้าน แตกต่างกันที่ด้านการปลูก ไม่มีการคัดขนาดหน่อพันธุ์/จุกพันธุ์ก่อนปลูก ด้านการดูแลรักษา มีการใช้ปุ๋ยเคมีเช่นเดียวกับเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ยกเว้นปุ๋ยสูตร 15-5-20 ที่ส่วนใหญ่ไม่มีการใช้ ด้านการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่เก็บเกี่ยวสับปะรด อายุเฉลี่ย 159.20 วัน และเกษตรกรทุกคนยังไม่ได้เข้าสู่ระบบการจัดการคุณภาพ (GAP) สับปะรด

2) การใช้เทคโนโลยีการผลิตสับปะรด เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ส่วนใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรด ด้านการเตรียมดิน ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเป็นประจำ ยกเว้นการวิเคราะห์ดินก่อนปลูก เพื่อจัดการเรื่องปุ๋ยและอินทรีย์วัตถุ ได้อย่างเหมาะสมที่เกษตรกรไม่ปฏิบัติ ด้านการเตรียมพันธุ์ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเป็นประจำ ยกเว้นการคัดขนาดหน่อหรือจุกให้สม่ำเสมอใกล้เคียงกันที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ด้านการปลูก มีการปฏิบัติเป็นประจำในทุกประเด็น ด้านการดูแลรักษา ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเป็นประจำ แต่ยังมีบางประเด็นที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ได้แก่ การใส่ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก และ โรคที่ทำความเสียหาย เช่น โรคเน่า โรคผลแกนใช้สารเคมีพวกฟอสเฟอซิล อลูมิเนียม และเมทาแลกซิล และประเด็นที่ไม่ปฏิบัติ ได้แก่ การใช้ปุ๋ยในอัตราส่วนที่สับปะรดต้องการ คือ 3: 1: 4 (N:P:K) ในฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วง มีการให้น้ำแก่สับปะรดที่กำลังเจริญเติบโต สัปดาห์ละ 1-2 ลิตร/ต้น หลังใส่ปุ๋ยครั้งสุดท้าย ถ้าไม่มีฝนตก มีการให้น้ำสับปะรด เพื่อให้ต้นสับปะรดใช้ปุ๋ยให้หมด และมีการป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้ง ด้านการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเป็นประจำ ยกเว้นการใช้ไม้คัดหรือไม้เคาะ ผลแก่จัดมีเสียงเปาะ ที่ไม่ปฏิบัติ ด้านวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเป็นประจำ ยกเว้นการพ่นใบทิ้งให้สูงจากพื้นดิน 1 คืบ เพื่อให้หน่อใหม่แตกเร็วขึ้นที่ไม่ปฏิบัติ

เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป ส่วนใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรด ด้านการเตรียมดิน ด้านการปลูก ด้านการดูแลรักษา และด้านวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว มีการปฏิบัติเช่นเดียวกับเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ส่วนด้านการเตรียมพันธุ์ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเป็นประจำ ยกเว้นการคัดขนาดหน่อหรือจุกให้สม่ำเสมอใกล้เคียงกันที่ไม่ปฏิบัติ และด้านการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเป็นประจำ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ประเด็นที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ได้แก่ การคัดแยกสับปะรดที่มีผลแกน แดงเผา ขนาดใหญ่หรือเล็กเกินมาตรฐาน หรือผลที่มีรูปทรงเจดีย์ และประเด็นที่ไม่ปฏิบัติ ได้แก่ การใช้ไม้ค้ำหรือไม้เกาะ ผลแก่จัดมีเสียงเปาะ

3. ความรู้พื้นฐานในการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม

เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดมีความรู้พื้นฐานตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมอย่างถูกต้องโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านวิธีการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวสับปะรดที่ต้อง ด้านการพักผลผลิต การขนย้ายสับปะรดในแปลงปลูกและการเก็บรักษา ด้านการปลูกสับปะรด วิธีการเตรียมหน่อพันธุ์หรือจุกพันธุ์ที่ต้อง ด้านการบันทึกข้อมูลการปลูกสับปะรด ข้อมูลสำคัญที่จำเป็นต้องบันทึก ด้านพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกสับปะรด ด้านการผลิตสับปะรดหากมีความจำเป็นต้องใช้สารเคมี วิธีปฏิบัติที่ต้อง ด้านวิธีการปฏิบัติเพื่อไม่ให้เกิดการตกค้างของสารในเครือในผลสับปะรด ด้านการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมเพื่อให้ได้การรับรองแหล่งผลิต GAP พืช ด้านเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับสับปะรด และด้านแหล่งน้ำที่ใช้ในการปลูกสับปะรด

เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป มีความรู้พื้นฐานตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมอย่างถูกต้องน้อยกว่าเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ในทุกประเด็น ยกเว้นประเด็นการพักผลผลิต การขนย้ายสับปะรดในแปลงปลูกและการเก็บรักษาที่ไม่แตกต่างกัน

4. การปฏิบัติตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม โดยมีการปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องน้ำ พื้นที่ปลูก วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษาและการขนส่ง สุขลักษณะส่วนบุคคล และการบันทึกข้อมูลและการตรวจสอบ แต่ยังมีบางประเด็นที่มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ การได้รับการตรวจสุขภาพทุกปี ด้านการบันทึกข้อมูลและการตรวจสอบ ได้แก่ การบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานในขั้นตอนการผลิตทุกระยะอย่างสม่ำเสมอ สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และการเก็บรักษาการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้อย่างน้อย 2 ปี และประเด็นที่ไม่ได้ปฏิบัติ ด้านพื้นที่ปลูก ได้แก่ การจัดทำประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 2 ปี

เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเป็นประจำ ประเด็นที่มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ การมีความรู้หรือได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และประเด็นที่ไม่ปฏิบัติ ด้านพื้นที่ปลูก ได้แก่ การจัดทำประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 2 ปี ด้านการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว ได้แก่ การคัดขนาดหน่อพันธุ์หรือจุกให้มีความสม่ำเสมอ เพื่อให้เก็บเกี่ยวผลผลิตได้พร้อมกัน ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ การได้รับการตรวจสุขภาพทุกปี และด้านการบันทึกข้อมูลและการตรวจสอบ ได้แก่ การบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานในขั้นตอนการผลิตทุกระยะอย่างสม่ำเสมอ สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และการเก็บรักษาการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้อย่างน้อย 2 ปี เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตสับปะรดของเกษตรกร พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเกษตรกรที่

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในเรื่องน้ำ พื้นที่ปลูก วัตถุประสงค์ของการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว สุขลักษณะส่วนบุคคล และการบันทึกข้อมูลและการตามสอบมากกว่าเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไปในทุกประเด็น ส่วนการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติการหลังการเก็บเกี่ยว และการพักผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษาและการขนส่ง ไม่มีความแตกต่างกัน

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะความต้องการในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

1) ปัญหาของเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ได้แก่ ปัญหาด้านการปลูก ด้านการดูแลรักษา ด้านการเก็บเกี่ยวและด้านการปฏิบัติการหลังการเก็บเกี่ยว การขนส่งและจำหน่าย เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม มีปัญหาในระดับปานกลาง 4 ประเด็น ดังนี้ ด้านดินและน้ำ ได้แก่ ฝนแล้ง/ฝนทิ้งช่วง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และความเพียงพอของแหล่งน้ำ และด้านการดูแลรักษา ได้แก่ การระบาดของโรคเหี่ยว ส่วนประเด็นอื่นๆ มีปัญหาโดยอยู่ในระดับน้อย

เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป มีปัญหาในระดับปานกลาง 5 ประเด็น ดังนี้ ด้านดินและน้ำ ได้แก่ ฝนแล้ง/ฝนทิ้งช่วง และความอุดมสมบูรณ์ของดินการ ด้านพันธุ์สับปะรด ได้แก่ การปลอดโรคของพันธุ์ ด้านการปลูกสับปะรด ได้แก่ ความรู้วิธีการผลิตตามระบบคุณภาพ GAP และด้านการดูแลรักษา ได้แก่ การระบาดของโรคเหี่ยว ส่วนประเด็นอื่นๆ มีปัญหาโดยอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบปัญหาของเกษตรกรในการผลิตสับปะรด พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในบางประเด็น โดยเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไปมีค่าเฉลี่ยปัญหาด้านการปลูกสับปะรดมากกว่าเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม

2) ข้อเสนอแนะความต้องการในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตสับปะรด ทั้งเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมและเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป มีข้อเสนอแนะความต้องการในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับมากทุกประเด็น สำหรับเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ข้อเสนอแนะความต้องการในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมเกษตรกรให้มีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง ส่วนเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป ข้อเสนอแนะความต้องการในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดให้มีเครือข่ายเชื่อมโยงกันอย่างเหนียวแน่น

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) สภาพทางสังคม เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม และเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับ นิคม คำสองสี (2549:109) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกสับปะรดของเกษตรกรอำเภอป่าปอ จังหวัดอุดรธานี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ทั้งนี้เพราะเกษตรกรเป็นหัวหน้าครอบครัว และอยู่ในวัยแรงงานจึงเป็นกำลังสำคัญที่จะเป็นผู้นำในการปลูกสับปะรด และอาจเนื่องมาจากเพศหญิงไม่มีโอกาสเข้าร่วมประชุมและต้องทำงานบ้าน ทำให้เพศชายมีบทบาทมากในการศึกษาครั้งนี้ เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ส่วนใหญ่จบระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ในขณะที่เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป ส่วนใหญ่จบระดับประถมศึกษา ซึ่ง

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

สอดคล้องกับ งานฉวี จันทพา (2552 : 130) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการผลิตสับประรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดลำปาง เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ร้อยละ 39.30 ได้รับความรู้ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 38.50 ได้รับความรู้ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาทำให้เกษตรกรมีการยอมรับการผลิตสับประรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมมากขึ้น

2) สภาพทางเศรษฐกิจ เกษตรกรที่ผลิตสับประรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม มีรายได้จากการผลิตสับประรดเฉลี่ย 219,837.84 บาทต่อปี และมีรายได้ของครัวเรือนรวมทั้งหมดเฉลี่ย 335,500 บาทต่อปี ซึ่งมากกว่าเกษตรกรที่ผลิตสับประรดแบบทั่วไปที่มีรายได้จากการผลิตสับประรดเฉลี่ย 152,364.86 บาทต่อปี และรายได้ของครัวเรือนรวมทั้งหมดเฉลี่ย 234,034.67 บาทต่อปี ด้านผลผลิตสับประรดต่อไร่เฉลี่ย มีความแตกต่างกัน โดยเกษตรกรที่ผลิตสับประรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมมีผลผลิตสับประรดต่อไร่เฉลี่ย 5,826.67 กิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าเกษตรกรที่ผลิตสับประรดแบบทั่วไปที่มีผลผลิตสับประรดต่อไร่เฉลี่ย 4,520 กิโลกรัม ด้านต้นทุนการผลิตเกษตรกรที่ผลิตสับประรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตสับประรดต่อไร่เฉลี่ย 25,929.76 บาท และเกษตรกรที่ผลิตสับประรดแบบทั่วไป มีต้นทุนการผลิตสับประรดต่อไร่เฉลี่ย 25,324.28 บาท เมื่อพิจารณา เกษตรกรทั้งสองกลุ่มพบว่า มีต้นทุนการผลิตที่ใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณาผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้จากการผลิตสับประรด จะเห็นว่าเกษตรกรที่ผลิตสับประรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้จากการผลิตสับประรดสูงกว่าเกษตรกรที่ผลิตสับประรดแบบทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่ผลิตสับประรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม มีการนำความรู้ในเรื่องการเตรียมดิน การเตรียมพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา มาปฏิบัติได้อย่างถูกต้องจึงทำให้ได้ผลผลิตและผลตอบแทนที่สูงกว่าเกษตรกรที่ผลิตสับประรดแบบทั่วไป จึงเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรที่ผลิตสับประรดแบบทั่วไปสนใจเข้าร่วมผลิตสับประรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม เพื่อให้มีรายได้ที่มากขึ้น

2. การผลิตและการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับประรดของเกษตรกร

1) สภาพการผลิต เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีลักษณะการผลิตใกล้เคียงกันเกือบทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพพื้นที่และภูมิอากาศของเกษตรกรมีลักษณะใกล้เคียงกันหรือไม่มีความแตกต่างกัน แต่มีบางประเด็นที่เกษตรกรมีการผลิตที่แตกต่างกัน สำหรับเกษตรกรที่ผลิตสับประรดแบบทั่วไป ไม่มีการคัดขนาดหน่อพันธุ์/จุกพันธุ์ก่อนปลูก สอดคล้องกับ สุภิญญา สันตะกิจ (2555: 94) ที่ศึกษาการผลิตสับประรดของเกษตรกรในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าก่อนปลูกเกษตรกรผู้ปลูกสับประรดในอำเภอหัวหินไม่มีการคัดท่อนพันธุ์เนื่องจากปัญหาด้านแรงงานจึงทำให้ส่งผลกระทบต่อช่วงบังคับดอกเพราะต้องใช้แรงงานเช่นเดียวกัน ด้านการดูแลรักษา มีการใช้ปุ๋ยเคมีสูตรต่างๆเช่นเดียวกับเกษตรกรที่ผลิตสับประรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ยกเว้นปุ๋ยเคมีสูตร 15-5-20 ที่ส่วนใหญ่ไม่มีการใช้ ซึ่งเป็นผลมาจากเกษตรกรที่ผลิตสับประรดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการให้ปุ๋ยและวิธีการให้ปุ๋ยสับประรดที่ถูกต้อง ซึ่งต้องมีการให้ปุ๋ยในอัตราส่วนที่สับประรดต้องการ คือ 2:1:3 หรือ 3:1:4 เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม เกือบทั้งหมดพบโรคเหี่ยวในแปลงสับประรด ทั้งนี้เนื่องจากน้ำหนักหรือจุกที่มีโรคเหี่ยวไปปลูกโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งหน่อหรือจุกเหล่านี้จะยังไม่แสดงอาการโรคเหี่ยวจนเมื่อนำไปปลูกแล้วระยะหนึ่งเมื่อถึงช่วงที่ต้นเจริญเติบโตและเริ่มให้ผลผลิต จึงแสดงอาการปรากฏให้เห็น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้อย่างถูกต้องในเรื่องโรคเหี่ยวสับประรด เกษตรกรที่ผลิตสับประรด

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ทุกคนเข้าสู่ระบบการจัดการคุณภาพ (GAP) สับปะรดแล้ว ส่วนเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป ทุกคนยังไม่ได้เข้าสู่ระบบการจัดการคุณภาพ (GAP) สับปะรด ดังนั้นจึงควรส่งเสริมเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไปนี้ให้เข้าสู่ระบบรับรองคุณภาพ GAP สับปะรด เพื่อให้ผลิตสับปะรดที่ได้คุณภาพมาตรฐาน

2) การใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรด พบว่า เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม และเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป ส่วนใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรด โดยปฏิบัติเป็นประจำ แต่ยังมีบางประเด็นที่เกษตรกรส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และไม่ปฏิบัติ ด้านการเตรียมดินได้แก่ การวิเคราะห์ดินก่อนปลูก เพื่อจัดการเรื่องปุ๋ยและอินทรีย์วัตถุได้อย่างเหมาะสม เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติ ทั้งนี้เนื่องมาจากเกษตรกรยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการตรวจวิเคราะห์ดินก่อนปลูก อีกทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจวิเคราะห์ดินไม่ได้ตั้งอยู่ในพื้นที่ ทำให้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนาน จึงไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เกษตรกรจะปลูกสับปะรด การวิเคราะห์ดินก่อนปลูก จึงไม่เป็นที่นิยมของเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับ วารุณี ศรีแสง (2550: 59) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่ามีเทคโนโลยีบางประเด็นที่เกษตรกรไม่นำไปปฏิบัติหรือนำไปปฏิบัติน้อย ได้แก่ ด้านการนำดินไปวิเคราะห์ก่อนปลูกสับปะรด

ด้านการเตรียมพันธุ์ ได้แก่ การคัดขนาดหน่อหรือจุกให้สม่ำเสมอใกล้เคียงกัน เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง สอดคล้องกับ วารุณี ศรีแสง (2550: 55) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่าเกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่งยอมรับเทคโนโลยีนำไปปฏิบัติในด้านการคัดขนาดหน่อหรือจุกให้มีขนาดเดียวกันสำหรับปลูกในแต่ละแปลง และเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไปส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติ สาเหตุที่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติ ผู้วิจัยคาดว่าเกษตรกรเกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติงานและส่วนหนึ่งต้องจ้างแรงงานในการปลูก

ด้านการดูแลรักษา ได้แก่ การใส่ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก และโรคที่ทำความเสียหาย เช่น โรคเน่า โรคผลแกนใช้สารเคมีพวกฟอสเฟต อลูมิเนียม และเมทาแลกซิล เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง การใส่ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก จะใส่เฉพาะในแปลงสับปะรดที่พื้นที่เป็นของตัวเองเท่านั้น ส่วนแปลงสับปะรดที่เป็นพื้นที่เช่าจะไม่นิยมใส่เนื่องจากการใส่ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอกทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น และการเข้าพื้นที่ปลูกสับปะรดมีระยะเวลาจำกัด เกษตรกรจึงมองว่าไม่คุ้มกับการลงทุน

ด้านการเก็บเกี่ยว ได้แก่ การคัดแยกสับปะรดที่มีผลแกน แดงเผา ขนาดใหญ่หรือเล็กเกินมาตรฐาน หรือผลที่มีรูปทรงเจดีย์ เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไปมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง สอดคล้องกับ วารุณี ศรีแสง (2550: 56) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่ามีเกษตรกรประมาณหนึ่งในสามยอมรับเทคโนโลยีนำไปปฏิบัติในด้านการคัดแยกสับปะรดที่มีผลแกนแดงเผา ขนาดใหญ่หรือเล็กเกินมาตรฐาน หรือผลที่มีรูปทรงเจดีย์ ส่วนการใช้ไม้ขีด หรือไม้เคาะ ผลแก่จัดมีเสียงปะ เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติ สาเหตุที่ไม่ปฏิบัติเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตสับปะรดโรงงาน การเก็บเกี่ยวผลสับปะรดจึงทำการเก็บเกี่ยวตามมาตรฐานหลังการบังคับ 145-165 วัน โดยสังเกตจากลักษณะภายนอก

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ของผล ผิวนเปลือกเปลี่ยนสีเป็นสีเขียวเข้มมันและเขียวอมเหลืองส้ม การใช้ไม้ขีด หรือไม้เคาะ ผลแก่จัดมีเสียงแปะ จะมีการปฏิบัติเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดผลสดเท่านั้น ดังนั้น การส่งเสริมการให้ความรู้ด้านการเก็บเกี่ยวจึงควรแยกประเภทของเกษตรกรว่าเป็นเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดเพื่อส่งโรงงานหรือเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดผลสด เพราะหากเป็นเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดโรงงาน ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้ด้านการเก็บเกี่ยว

ด้านวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว ได้แก่ การพินใบทิ้งให้สูงจากพื้นดิน 1 คืบ เพื่อให้หน่อใหม่แตกเร็วขึ้น เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติ สาเหตุที่ไม่ปฏิบัติเนื่องจากเกษตรกรมีความเข้าใจว่าการพินใบทิ้งให้สูงจากพื้นดิน 1 คืบ จะทำให้หน่อที่แตกขึ้นมาใหม่มีโอกาสล้มเสียหายสูง เนื่องจากไม่มีต้นสับปะรดเดิมประคองต้นใหม่ การพินใบทิ้งให้สูงจากพื้นดิน 1 คืบ จึงไม่เป็นที่ยอมรับปฏิบัติ ดังนั้น จึงควรเน้นให้ความรู้ในประเด็นนี้กับเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิด

3. ความรู้พื้นฐานในการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม

เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม มีความรู้พื้นฐานในการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม มากกว่าเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไปในทุกประเด็น เนื่องจากเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ งานฉวี จันทพา (2552 : 130) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วม โครงการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดลำปาง เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้ในระดับมาก ส่วนเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไปได้รับความรู้ในการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม

4. การปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม และเกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตสับปะรด โดยมีการปฏิบัติเป็นประจำ ในเรื่องน้ำ พื้นที่ปลูก วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษาและการขนส่ง สุขลักษณะส่วนบุคคล และการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ ซึ่งสอดคล้องกับ วารุณี ศรีแสง (2550 : 59) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งยอมรับการปฏิบัติตามระบบมาตรฐานพืช (GAP) ของเทคโนโลยีการผลิตสับปะรด เกษตรกรส่วนมากนำเทคโนโลยีไปปฏิบัติ ได้แก่ การเตรียมดินโดยการไถตะ การเตรียมดินโดยการไถแปร มีการใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตรตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรหรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มีบางประเด็นที่เกษตรกรที่ผลิตสับปะรดแบบทั่วไป มีการปฏิบัติเป็นบางครั้งและไม่ปฏิบัติ ซึ่งในประเด็นการปฏิบัติเป็นบางครั้งและไม่ปฏิบัตินี้ ควรตรวจสอบว่าทำไมเกษตรกรถึงไม่มีการปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงให้สามารถปฏิบัติได้ ประเด็นที่ไม่ปฏิบัติ ได้แก่ การจัดทำประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 2 ปี การบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานในขั้นตอนการผลิตทุกระยะอย่างสม่ำเสมอ สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และการเก็บรักษาการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้อย่างน้อย 2 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

วารุณี ศรีแสง (2550 : 59) ที่ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีเทคโนโลยีบางประเด็นที่เกษตรกรไม่นำไปปฏิบัติหรือนำไปปฏิบัติน้อย ได้แก่ ด้านการบันทึกข้อมูล ได้แก่ การบันทึกจำนวนผลแทนของสับปะรด การบันทึกอุณหภูมิ การบันทึกปริมาณน้ำฝน การบันทึกความชื้นและการคัดแยกสับปะรดที่มีผลแทน แดดเผา ขนาดใหญ่หรือเล็กเกินมาตรฐานหรือผลที่มีรูปทรงเจดีย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากข้อเสนอแนะของเกษตรกรในเรื่องแบบบันทึกตามระบบมาตรฐานพืช (GAP) มีเนื้อหามากเกินไป เกษตรกรไม่มีเวลาและส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาจึงเขียนหนังสือไม่ค่อยได้เท่าที่ควร

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะความต้องการในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดของเกษตรกร

1) ปัญหาของเกษตรกรในการผลิตสับปะรด เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีปัญหาที่คล้ายคลึงกันในด้านดินและน้ำ ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน เนื่องจากลักษณะของดินเป็นดินร่วนปนทรายและดินลูกรัง สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยปลูกสับปะรดเป็นระยะเวลาดิตต่อกันนาน อีกทั้งมีการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในการกำจัดวัชพืชในปริมาณมาก ขาดการปรับปรุงบำรุงดินด้วยวิธีการที่ถูกต้องจึงทำให้มีปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ซึ่งสอดคล้องกับ สุกัญญา สันตะกิจ (2555: 40-62) ที่ศึกษาการผลิตสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านสภาพดิน การปรับปรุงดิน การใช้ปุ๋ยเคมี และระบบน้ำ

2) ข้อเสนอแนะความต้องการในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตสับปะรด เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีข้อเสนอแนะความต้องการในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในระดับมากทุกประเด็น นอกจากนี้ข้อเสนอแนะความต้องการอื่นๆ ได้แก่ ควรมีการสนับสนุนเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดผลสด และสับปะรดสายพันธุ์อื่นๆ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรในการแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาดและยกระดับราคาสับปะรด โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อให้ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหาการผลิต การแปรรูปและการตลาด โดยให้กลุ่มเป็นศูนย์กลางในการรับความรู้ถ่ายทอดความรู้ และวิชาการไปสู่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพ และสามารถพึ่งพาตนเองได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดที่ยังขาดความรู้ ให้มีความรู้ด้านการผลิตสับปะรดอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติตามขั้นตอนของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับสับปะรด และนำประเด็นด้านเทคโนโลยีความรู้ และการปฏิบัติที่เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดยังขาดและไม่สามารถปฏิบัติได้ รวมถึงปัญหาของเกษตรกร มาตรวจสอบทบทวนถึงข้อเท็จจริงเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2. ควรส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดของจังหวัดราชบุรี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยได้มีการรวมกลุ่มกันผลิตสับปะรดตามระบบการรับรองมาตรฐานแหล่งผลิต GAP แบบกลุ่ม เพื่อให้ได้ผลผลิตสับปะรดที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานและได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP มากขึ้นและเร็วขึ้น

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

3. ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ให้เกษตรกรได้ทราบอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต เนื่องจากในปัจจุบันเป็นสื่อที่เกษตรกรนิยมมีการเข้าถึงเป็นอย่างมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสับปะรดให้ได้คุณภาพดีของจังหวัดราชบุรีเท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาวิจัยถึงแนวทางในการยกระดับการผลิตสับปะรด ทั้งการผลิตสับปะรดโรงงานและสับปะรดบริโภคผลสด เพื่อเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรในการแก้ปัญหาด้านราคาสับปะรดและผลผลิตล้นตลาด เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนส่งเสริมการเกษตรต่อไป

2. ศึกษาวิจัยวิธีการที่เหมาะสมในการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดสู่เกษตรกร

3. ศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีผลต่อการสนับสนุนอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร. (2551). ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP พืช สับปะรด โรงงาน. กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2554). โครงการลดความเสี่ยงด้านราคา (สับปะรด). สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร (อัครา).

งามฉวี จันทะพา. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วม โครงการผลิตสับปะรดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดลำปาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

นิคม สองคำสี. (2549). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกสับปะรดของเกษตรกร อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ประเสริฐ จันทะไชย. (2546). สภาพการผลิตสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอลำปำบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

พรรษา อันประยูร. (2549). ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการจัดการดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกสับปะรดกรณีศึกษาอำเภอมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

วารุณี ศรีแสง. (2550). การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

-
- สุภิญญา สันตะกิจ. (2555). การผลิตสับประรดของเกษตรกรในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต 'ไม่ได้ตีพิมพ์'). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2557). โครงการสัมมนาระดมความเห็นต่อร่างมาตรฐานสินค้า
เกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสับประรด (อัดสำเนา).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2556). ฐานยุทธศาสตร์สับประรด ปี 2558-2562 (อัดสำเนา).

